

עפ"ג 14281/07/18 - מדינת ישראל נגד אשרף מוגרבי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן וא' אברבנאל

עפ"ג 14281-07-18 מדינת ישראל נ' אשרף מוגרבי

המעוררת

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד
המשיב

אשרף מוגרבי
על-ידי ב"כ עו"ד אשרף חסן

פסק דין

סגן הנשיא י' נועם:

1. לפנינו ערעור המדינה על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט א' סלע), בת"פ 15390-11-15 ובת"פ 18317-09-14, מיום 23.5.18, לפיו נגזר דינו של המשיב ל-300 שעות שירות לתועלת הציבור, לצו מבחן, למאסרים על-תנאי, לקנס ולחילוט רכבו; זאת בגין הרשעתו, על-יסוד הודאתו, בארבע עבירות של סחר בסם מסוכן, לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973, ובעבירת החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית בלבד, לפי סעיף 7(א)(ג) רישא לפקודה הנ"ל.

2. המשיב הוא יליד 1979, נשוי ואב לשלושה ולחובתו הרשעות קודמות כולל בעבירות סמים. הוא היה מכור לסמים במשך למעלה מ-20 שנים, ועבר במהלך השנים הליכי גמילה שידעו עליות ומורדות. בתקופה הרלבנטית לביצוע העבירות דנן חלה הידרדרות במצבו, והוא חזר לשימוש קבוע בסמים והתקשה לצאת ממעגל הסמים ולעמוד בתכניות שיקום וטיפול.

3. את עבירות הסחר בסמים ביצע המשיב אל מול סוכן משטרה, בארבעה מועדים במחצית השנייה של שנת

2015, תמורת 100 ₪ עבור כל מכירה; כאשר הסם שבו סחר המשיב, אי. בי-צ'מינקה (AB-CHMINACA) הוכלל בפקודת הסמים המסוכנים החל מחודש נובמבר 2014. עבירת החזקת הסם נעברה בחודש דצמבר 2011, עת החזיק המשיב בביתו 60 גרם של סם מסוכן מסוג חשיש ו-43 טבליות של סם מסוג MDMA.

4. במסגרת פרשת גזר-הדין בבית-משפט קמא עקב בית-המשפט במשך תקופה של למעלה משנתיים אחר הליכי השיקום של המשיב, שכללו גמילה פיסית מסמים, טיפול ממושך ב"מרכז יום" ותהליך שיקומי משמעותי. בתסקיר המסכם הודגש, כי המשיב נגמל מהתלות בסמים מסוכנים; עבר תהליך שיקום ממושך ומשמעותי, אמנם אגב עליות ומורדות; נמצא עדיין בעיצומו של ההליך; ומצליח לנתב את דחפיו לפעילות נורמטיבית וחיונית. על-רקע זה המליץ שירות המבחן להטיל עליו שירות לתועלת הציבור ולהעמידו בצו מבחן לשנה.

5. בגזר-דינו קבע בית-משפט קמא, כי מתחם הענישה ההולם בגין עבירות הסחר הסמים נע בין שמונה חודשי מאסר ל-20 חודשי מאסר, ואילו מתחם הענישה בגין העבירות של החזקת סם שלא לצריכה עצמית נע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד 12 חודשי מאסר. עם זאת, החליט בית-משפט קמא לסטות לקולא ממתחם הענישה, זאת לנוכח הליך השיקום המשמעותי שעבר המשיב, ושהוא עדיין מצוי בעיצומו, תוך השתחררות מהתלות הקשה בסמים מסוכנים. בהקשר זה הוסיף בית-המשפט, כי המשך שיקומו של המשיב משתלב הן עם האינטרס של המשיב עצמו והן עם האינטרס הציבורי. לפיכך, נמנע בית-משפט קמא מהטלת מאסר על המשיב, והטיל עליו צו שירות לתועלת הציבור, בצד צו מבחן לשנה, זאת בנוסף לרכיבי הענישה הנוספים שצוינו.

6. במהלך הדיון בערעור הוגשו שלושה תסקירים משירות המבחן לשם המשך מעקב אחר הליך השיקום של המשיב מאז מתן גזר-הדין, והמתנה לבירור תוצאות הטיפול בתיקי חקירה שנפתחו נגד המשיב לאחר גזר-הדין. במהלך הדיונים בערעור הודיעה המערערת, כי בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2019 הוגשו נגד המשיב שני כתבי-אישום בגין עבירות של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית.

7. מתסקירי שירות המבחן, מיום 13.1.19 ומיום 12.5.19, אשר הוגשו במהלך הדיון בערעור, עולה כי המערער סיים טיפול של שנה במסגרת "מרכז יום" בירושלים, שיתף פעולה עם הגורמים המטפלים ורכש כלים ומיומנויות להתמודדות נורמטיבית; וכי לאחר סיום הטיפול ב"מרכז יום" שולב בשיחות פרטניות ביחידה להתמכרויות במזרח ירושלים, ובמקביל ביצע בשירות המבחן בדיקות לאיתור שרידי סם, אשר העידו כולן על ניקיון מסמים. עוד עולה, כי המשיב שמר על קשר רציף עם הגורמים המטפלים עד לחודש אוקטובר 2018; ולאחר מכן, עקב מעבר משפחתו

להתגורר בחיפה וקשייו להגיע לירושלים, ניתק את הקשר הטיפולי לתקופה של כשלושה חודשים. על-רקע האמור ביקש שירות המבחן בתסקירו הראשון בערעור, מיום 13.1.19, לדחות את הדיון למשך מספר חודשים, כדי לשלב את המערער בהמשך תכנית טיפול בשירות המבחן בחיפה. בתסקיר השני בערעור, מיום 12.5.19, דווח כי המשיב שובץ בהמשך הטיפול השיקומי ביחידה לטיפול בנפגעי התמכרויות בחיפה, לטיפול הכולל שיחות פרטניות ובדיקות לאיתור שרידי סמים; וכי הוא "מתחזק בטיפול" ושומר על ניקיון משימוש בסמים. לאור ההתרשמות מהליך השיקום המשמעותי שעבר המשיב, ומהפחתת הסיכון לרצדיביזם בתחום הסמים, חזר שירות המבחן על ההמלצה שנתן בעניינו של המשיב לבית-משפט קמא בדבר הטלת שירות לתועלת הציבור, בצד צו מבחן, כדי "לשמר את השתלבותו במסגרת הטיפולית ולאפשר לו לבנות את עתידו ולהשקיע במשפחתו". בתסקיר שלישי, מיום 17.2.20, ציין שירות המבחן, כי המשיב הגיע למספר פגישות היכרות ביחידה העירונית להתמכרויות בחיפה; כי לדברי היחידה התקשה המשיב להתייבב באופן סדיר, לטענתו מסיבות רפואיות; וכי על-רקע זה החליטה היחידה להפסיק את הטיפול בחודש יולי 2019. עוד צוין בתסקיר, כי במפגש עם המשיב בחודש ינואר 2020 ציין הלה שהתקשה לשמור על הקשר עם הגורמים המטפלים מחמת בעיות רפואיות, ואף הציג אישורים רפואיים; טען כי הוא ממשיך לשמור על ניקיון מסמים; ובבדיקות שביצע בשירות המבחן החל מחודש ינואר 2020 לא אותרו שרידי סמים. שירות המבחן התרשם, כי אמנם מצבו הבריאותי של המשיב הקשה עליו להתפנות להמשך ההליך הטיפולי, אך למרות הצהרתו בדבר נכונותו לחזרה לטיפול ניכרת ירידה ב"מוטיבציה הפנימית" לטיפול. על-רקע האמור, ולנוכח העובדה שהוגשו נגד המשיב כתבי-אישום בעבירות סמים, חזר בו שירות המבחן בתסקירו האחרון בערעור מההמלצה בדבר הטלת צו שירות לתועלת הציבור, והמליץ על ענישה מוחשית, שתציב למשיב גבולות ברורים, במסגרת מאסר שירוצה בעבודות שירות.

8. בערעורה טענה המדינה, כי טעה בית-המשפט קמא בהחלטתו לסטות ממתחם הענישה לקולא, אגב ייחוס משקל רב מדי להליך השיקום שאותו עבר המשיב. לטענת המערער, "שיקום אינו חזות הכל", ובית-משפט קמא לא נתן ביטוי הולם בגזר-הדין לחומרת העבירות ולעברו הפלילי המכביד של המשיב בעבירות סמים. בדיון האחרון בערעור, עתרה המערער להטלת מאסר בפועל משמעותי, בהדגישה כי נגד המשיב הוגשו בשנה החולפת שלושה כתבי-אישום, שניים מהם בעבירות של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית; וכי המשיב לא שיתף פעולה באופן מלא עם גורמי הטיפול למרות ההזדמנות שניתנה לו במהלך הערעור. לגרסתה, העובדה שכל בדיקות הסמים שעבר המשיב יצאו תקינות, מלמדת, לכל היותר, כי אין בעיה התמכרותית ביסוד ביצוע העבירות, וכי העבירות החדשות, כמו הקודמות, לא נעברו על-רקע של התמכרות לסמים.

9. ב"כ המשיב טען, כי לא נפלה בגזר-דינו של בית-משפט קמא טעות המקימה עילה להתערבות ערכאת

הערעור; כי המשיב שיתף פעולה עם שירות המבחן והגורמים המטפלים במשך תקופה ארוכה של למעלה מארבע שנים, אמנם אגב עליות ומורדות, תוך ניקיון מלא מסמים; וכי ניתוק הקשר הזמני באמצע שנת 2019 נבע מהתדרדרות במצבו הבריאותי, על-רקע בעיה בכלי-דם שבעטיה עבר ניתוח וצנתור בחודש ספטמבר 2019. הוא הסכים לאמץ את המלצת שירות המבחן, לנוכח ההתפתחות שצוינה בתסקיר האחרון, שהנה מבחינתו ביטוי לעליות ומורדות שהיו במהלך השיקום, והודיע על הסכמת המשיב לרצות מאסר בעבודות שירות, חלף השירות לתועלת הציבור.

10. לאחר בחינת מכלול טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי אין מקום להתערב בהחלטת בית-משפט קמא לחרוג בעניינו של המשיב ממתחם הענישה ההולם, זאת מטעמי שיקום. בתקופה הממושכת שעקב בית-משפט קמא אחר המשיב, אגב קבלת תסקירים רבים, עבר המשיב הליך שיקומי משמעותי, אשר הצדיק חריגה ממתחם הענישה מטעמים של שיקום, באופן שלא יושת על המשיב רכיב של מאסר בפועל. לאחר גזר-הדין המשיך המשיב בהליך השיקום המשמעותי; אם כי, גם בשלב זה היו עליות ומורדות, בין-השאר לנוכח מעבר המשיב ומשפחתו להתגורר בחיפה, ובעיות רפואיות שבעטיין אף נזקק להתערבות ניתוחית. העובדה שנגד המשיב נפתחו תיקי חקירה, ואף הוגשו שלושה כתבי-אישום, אין בה, בנסיבות המקרה שלפנינו, כדי להביא לשינוי גזר-דינו של בית-משפט קמא, זאת היות שמדובר בנתונים המאוחרים לגזר-הדין, כאשר לא הובאו לפנינו נתונים אודות האישומים והראיות לכאורה בתיקים אלה, ועומדת למשיב בעניינם חזקת החפות. עם זאת, החריגה ממתחם הענישה ההולם הצדיקה, אמנם, הימנעות מהטלת מאסר בפועל; אך היה מקום להטיל על המשיב, בצד רכיב הענישה הטיפול-שיקומי של צו מבחן, גם רכיב מוחשי של מאסר בעבודות שירות.

11. אשר-על-כן, מתקבל ערעור המדינה באופן חלקי, במובן זה שחלף רכיב השירות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות, יוטל על המשיב רכיב של מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות לתקופה של ששה חודשים. יתר רכיבי גזר-הדין יותרו על כנם.

המאסר בעבודות שירות יבוצע כמפורט בחוות דעתו מיום 9.6.20 של הממונה על עבודות השירות, ובמגבלות שציין הממונה על-רקע מצבו הרפואי של המשיב. עבודות השירות תבוצענה בחברה קדישא בחיפה, והן תחלנה ביום 4.8.2020 - מועד שבו יתייצב המשיב בשעה 8:30 ביחידת עבודות השירות של מפקדת מחוז צפון של שב"ס בטבריה לשם קליטה והצבה.

מזכירות בית-המשפט תמציא עותקים מפסק-הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, א' בתמוז תש"פ, 23 ביוני 2020, בנוכחות ב"כ המערערת, ב"כ המשיב, המשיב ומתורגמן בית-

המשפט לשפה הערבית.

אלי אברבנאל, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, סגן נשיא